

Víctima de la seva història

El cos de Xavier Gautier, periodista del diari francès 'Le Figaro', va aparèixer el passat dia 19 de maig penjat a la casa que tenia a Menorca. Tot i que el metge forense ha dictaminat un suïcidi, hi ha molts elements que mantenen viva la sospita d'un assassinat.

La inexistència de ferides en el cadàver, de cossos estranys a les fosses nasals, de signes típics d'intoxicació, d'ungles rompudes..., tot fa pensar que Xavier Bernard Gautier es va suïcidar.

El periodista francès, de 35 anys, va aparèixer mort el passat 19 de maig en una quadra de petites dimensions de la seva casa de Ciutadella, penjat al costat d'una pintada: "*traditore, diavolo rosso*" ("traïdor, dimoni roig"). Gautier duïa una corda de mig centímetre de diàmetre fermada al canell dret, amb una ferida, presentava un solc blanc d'un centímetre al coll per damunt d'un altre solc més sec i dur, i això fa pensar, d'acord amb l'informe de l'autòpsia, en una temptativa anterior de suïcidi per penjament. Reforça aquesta idea el fet que la policia ha trobat un llaç i restes d'una corda rompuda i fermada a una biga en el lloc on es produïren els fets. En el moment d'aixecar el cadàver, Gautier portava pintada sobre la seva samarreta una creu de color blau. Taques de pintura d'aquest mateix color van ser trobades en les seves sabates i en la part anterior d'ambdós avantbraços. En una butxaca dels pantalons texans, la policia va trobar un resguard de compra d'una corda i diners solts. Va comprar ell mateix la corda? La noia que li la vengué no ha identificat encara la persona que realitzà l'adquisició.

Xavier Gautier, corresponsal de *Le Figaro* des del mes de juny de 1990, havia demanat una excedència de sis mesos per dedicar-

se a redactar una guia de Barcelona. Tenia també un contracte signat per anar a donar classes a una universitat de Chicago. "Mai no ens hem cregut la hipòtesi del suïcidi", assegura el pare del finat, Jean Gérard, un executiu de la companyia petrolera Elf, home influent i amic del ministre francès d'Interior, Jean-Louis Debré.

La família del periodista ha mantingut en tot moment la tesi de

Gautier tenia el nom de la clínica italiana i dels participants en el tràfic d'òrgans humans entre Itàlia, Croàcia i Bòsnia.

l'assassinat. Jean Gérard Gautier explica: "els familiars no demanàrem la intervenció de cap organisme francès. Deixam el cas en mans de la justícia espanyola. Hem nomenat una advocada perquè ens representi i demani una investigació complementària".

Massa informació i massa enemics. El reporter, retratat pels companys de *Le Figaro* com un "vertader mosqueter del periodisme", havia anunciat la publicació de tres nous llibres d'investigació

sobre el tràfic d'armes entre Àustria i l'ex-Iugoslàvia, sobre el macabre negoci de la venda d'òrgans humans organitzat per oficials croats i per cirurgians "molt coneguts" de Trieste i sobre criminals de guerra. L'abril de 1995 Gautier va explicar a un periodista de Menorca que tenia proves de crims "repulsius" comesos contra infants en alguns camps de concentració de l'ex-Iugoslàvia.

El periodista havia investigat el tràfic d'armes, juntament amb el seu company Agustín Gómez, reporter especialitzat en temes de periodisme que treballa en la secció de Societat d'Antena 3 TV. El corresponsal de *Le Figaro* va afirmar en una ocasió que tenia la prova que un *killer* croat de la màfia italiana havia assassinat a Majadonda (Madrid), en presència del seu fill de sis anys, un traficant espanyol que havia venut armes i drogues als croats. Gautier figurava a les llistes negres dels extremistes croats d'Hercegovina, que el consideraven un espia. Les actituds dels *killers* feixistes, vestits amb uniformes negres i cascos alemanys de la Segona Guerra Mundial, eren conegudes per aquest corresponsal de guerra "familiaritzat amb l'horror", segons el descriu el seu cunyat, el biòleg irlandès Ossin Morrin.

El reporter coneixia també el nom de la clínica italiana i de les persones que havien participat en el negoci de tràfic d'òrgans humans entre Itàlia, Croàcia i Bòsnia. Guardava la declaració d'un "penedit" que havia intervingut

com a cap de seguretat dels combois que viatjaven entre Rijeka i Sarajevo. Dones i fills eren assassinats a garrotades "per no perdre una sola gota de sang". El testimoni era esgarriat.

Només fa uns mesos, el corresponçal de *Le Figaro* havia confessat a un periodista del diari *Menorca* que havia rebut des de França amenaces de les forces de seguretat espanyoles per la seva investigació del cas GAL. Gautier explicava que fins i tot "cuidaven" el seu telèfon. Ell va estar el primer periodista estranger a aconseguir una entrevista amb l'ex-comissari José Amedo.

La mort envolta el 'caçador'.

Fa només sis mesos, Gautier va ser atropellat a l'autopista entre Barcelona i la Jonquera per un Mercedes Benz alemany que va fugir. El periodista va patir una fractura dels omòplats i va haver de ser intervingut per un cirurgià i un metge especialista.

Dos dies abans de la seva mort, el proppassat divendres 17 de maig, abans de perdre el vaixell que el portaria des de Barcelona fins a Maó, algú li va robar l'ordinador portàtil. El robatori es va produir mentre parlava amb una parella d'editors alemanys en un bar barceloní. L'ordinador contenia tota la memòria i les dades de les seves investigacions. La seva ex-esposa, Cristine, de nacionalitat alemanya, conta que Xavier li va dir, després del furt: "Això em pot costar car".

Cristine va ser la darrera persona que va parlar amb ell. Ella, que feia dos anys que havia trencat la relació amb Gautier, va arribar fins al port de Maó per esperar-lo, procedent de Barcelona; després de trobar-lo, el va deixar a la parada d'autobusos. Cristine no va notar res d'estrany. Xavier estava en plena forma, es diria que millor que mai. La seva família està convençuda que el robatori de l'ordinador no va poder deprimir-lo fins al punt de pensar en un suïcidi, tot i que el periodista prenia antidepressius. Jean Gerard recorda que el seu fill era conegut pel seu cotratge: "Sovint, Xavier em contava

les històries més truculentes com si es tractàs d'un passeig per la platja".

Els estranys fets que envolten el succés no acaben aquí. Dues setmanes abans de l'arribada de Gautier a Menorca alguns veïns del carrer del Seminari, on el periodista francès residia a un immoble propietat de la duquessa d'Almenara Alta situat al barri antic de Ciutadella, van denunciar a la policia que la porta havia estat forçada.

Assassinat o suïcidi? L'interrogant encara és viu. La policia va

trobar en el lloc dels fets, esquinçat i cara avall, un quadre d'un petit escut de Bòsnia que Gautier havia penjat a la paret de l'entrada. Quan, el 1991, el corresponçal francès començà a informar sobre la guerra de l'ex-Iugoslàvia, ja es va declarar pro-bosnià. Després de passar sis mesos a Mostar durant els atacs més durs a la ciutat, el cap de defensa de la capital d'Hercegovina va oferir-li la nacionalitat bosniana. Si la seva mort ha estat un suïcidi, per quin motiu Gautier hauria trencat l'es-

La família de Xavier Gautier no creu en la hipòtesi del suïcidi. Dos dies abans de la seva mort, li van robar l'ordinador portàtil a Barcelona: "Això em pot costar car", va dir. (fotos: Cisco Moll-Sa Revista)

Xavier Gautier tenia testimonis esgarrifosos dels Balcans. Guardava la declaració d'un "penedit", cap de seguretat dels combois que viatjaven entre Rijeka i Sarajevo, on s'explicava que dones i fills eren assassinats a garrotades "per no perdre una sola gota de sang".

cut de Bòsnia abans de penjar-se?

La seva casa a Menorca havia servit de refugi per a les víctimes que fugien del terror de la guerra a Sarajevo. L'any passat, Sandra Disdarevic, de 21 anys, i Asja Roksa i Dragana Berberovic, de 24, van passar uns dies de vacances amb Gautier a Ciutadella. Sandra, de mare sèrbia i pare musulmà, s'havia refugiat a París perquè no podia continuar amb els seus estudis de dret a la capital bosniana. Asja, musulmana, havia treballat durant la guerra com a coordinadora de l'organització holandesa de Metges Sense Fronteres. Dragana, de pare serbi i mare croata, es preparava per a tornar a Sarajevo quan el perill integrista

musulmà hagués desaparegut. "Les tres mai no oblidaran —explicava Gautier— que hi havia un milió i mig de matrimonis mixtos a l'ex-Iugoslàvia". El periodista havia demostrat ser, abans que res, solidari amb el altres. La seva família assegura que es tractava d'una persona "extremadament generosa", que simpatitzava amb els marginats. El seu compromís amb la causa bosniana era conegut per tothom. Per què, doncs, un corresponsal de guerra nacionalitzat bosnià hauria de trencar l'escut de Bòsnia?

Gautier, que havia estudiat Ciències Polítiques i s'havia especialitzat en economia i en el món germànic, havia treballat a Washington (*Le Quotidien de Paris*), Baviera, Frankfurt (agència AFP), i després a París en el diari de negocis *Les Echos*. El primer treball

d'establir hipòtesis sobre de l'estranya mort del corresponsal de guerra.

Penjament "incomplet" i "asimètric". L'informe forense ha confirmat que la seva mort es va produir a causa d'una "anòxia encefàlica per penjament incomplet i asimètric". Això vol dir que el periodista va morir per falta d'irrigació sanguínia al cervell a causa de la compressió de les caròtides. El penjament va ser "incomplet" perquè el cos tenia una base de sustentació (els peus tocaven lleugerament el terra) i "asimètric" perquè el nus del llaç no es trobava al centre del clatell. El periodista podria haver mort entre les vuit del capvespre i les deu de la nit del dissabte, dia 18 de maig; per tant, devien passar entre 28 i 30 hores des de la defunció abans que no el trobessin. El metge forense que va fer la necròpsia dedueix això del fet que al costat del cadàver no es trobava cap font de llum. Tenint en compte que la casa on vivia Gautier tenia l'electricitat tallada, hom pot pensar que el mateix Gautier va preparar les maniobres prèvies aprofitant la llum solar. S'ha descartat la possibilitat que els fets haguessin ocorregut el diumenge perquè el cadàver mantenia una rigidesa màxima i els símptomes típics dels cossos que porten morts 24 hores.

La tesi del suïcidi agafa consistència. En qualsevol cas, la valoració toxicològica de les mostres enviades a l'Institut Anatòmico-Forense de Barcelona servirà per a sortir de dubtes. No es pot descartar encara una possibilitat: el penjament podria haver-se realitzat amb el periodista en estat inconscient a causa de l'administració d'algun tipus de droga o fàrmac. Si hagués estat així, Gautier no hauria pogut oferir resistència a ser penjat en vida. El jutge de Ciutadella, José María Escribano, ha enviat un escrit demanant "prioritat" en l'examen de les mostres. Escribano ha ordenat també que les diligències obertes pel cas, que fins aleshores havien estat indeterminades, passin a tenir el caràcter de prèvies.

L'últim article de Gautier sobre el tràfic d'armes i òrgans, en poder de 'Le Figaro', pot aportar dades a la mort del corresponsal.

per a *Le Figaro* va ser com a enviat a la guerra del Golf. Ha deixat escrits diferents llibres sobre les guerres balcàniques, entre els quals cal destacar *L'Europe a l'épreuve des Balkans* (1992), *Main Basse Sur Sarajevo. La Guerre secrète pour reconstruire la Bosnie* (1994), que va escriure juntament amb Pascal Barollier. L'investigador francès preparava un llibre sobre el tràfic d'armes a Europa, *La sort dels traficants d'armes*, que prenia el conegut títol d'Emil Zolà, *La sort de les dones*.

Un darrer reportatge de Xavier Gautier sobre el tràfic d'armes i d'òrgans humans a l'ex-Iugoslàvia, en poder de *Le Figaro*, pot aportar algunes claus a l'hora

Segons l'advocat de la família, Carlos Dubón, aquesta decisió significa que "a causa d'un conjunt de detalls i de dades que han sortit durant la investigació, el jutge considera que la mort del periodista potser no ha estat un suïcidi".

Efectivament, cal dilucidar alguns aspectes. El pare del finat ha afirmat que el seu fill no sabia escriure en italià. Quin significat tenen les paraules "*traditore, diavolo rosso*" pintades en color blau a la pared de l'estable? Qui és el *diavolo rosso*? Es tracta de la signatura deixada per un assassí? El periodista francès fou executat per la màfia italiana? Si Gautier, un *gauchista* convençut, hagués volgut suïcidar-se, hauria signat "diable roig"?

Vitalista amb por. El jutge ha demanat un informe cal·ligràfic per determinar l'autor de la pintada i la família ha anunciat que sol·licitarà un segon dictamen a un perit jurat oficial. En una ocasió, el periodista havia pintat en una paret de la casa els noms d'uns nois de Ciutadella que l'havien ajudat a pintar la cuina. La policia científica té una bona oportunitat per comparar les dues cal·ligrafies.

Un altre detall que aporta algun dubte a la investigació fa referència a la corda de color blau que el finat portava fermada per davant a la mà dreta. Va ser ell mateix qui es fermà les mans? Tots els qui el coneixien asseguren que Gautier era esquerrà. L'informe forense arriba a la conclusió que el mateix individu es va fermar primer la dreta i després amb un nus simple l'esquerra. El corresponent de *Le Figaro* va poder realitzar ell mateix les maniobres donat que la distància entre una mà i l'altra era aproximadament de 20 centímetres.

Un altre punt negre té a veure amb l'esmentat robatori de l'ordinador tingut a Barcelona. Gautier sempre duia l'ordinador portàtil dins una motxilla. Abans de marxar cap a l'illa, el periodista havia col·locat la motxilla amb l'ordinador dins una bossa

de viatge. No obstant això, G. A., el company de pis on vivia Gautier al barri gòtic barceloní, assegura que després del robatori la motxilla es trobà a Barcelona i la bossa de viatge a Menorca.

Malgrat tot, en medis policíacs es manté la hipòtesi del suïcidi. Els agents de la policia han recollit en el lloc dels fets un fàrmac antidepressiu i algunes ampolles d'alcohol buides. Xavier mantenia actualment una bona relació sentimental i per aquest motiu estava molt animat. Tot i això, havia intentat suïcidar-se altres vegades. El seu germà Gerard va morir a París el mes de novembre de l'any 1995, víctima de la sida. Aquest fet podria haver influït en el seu estat d'ànim, però els comentaris dels amics i familiars són ben diferents. El descriuen com una persona extravertida,

En la darrera conversa amb son pare, tinguda fa aproximadament fa un mes, Gautier va confessar que tenia por.

sociable i comunicativa, dotada d'una vitalitat envejable.

Alguns companys de treball de Xavier Gautier a *Le Figaro* han detallat que el periodista "se sentia amenaçat, perseguit i vigilat", però han indicat que "mai no va dir qui el perseguia ni per què l'havien amenaçat". En la darrera conversa amb el seu pare, tinguda fa aproximadament un mes, Gautier va confessar que tenia por.

Si no es troben noves evidències, el cas de Xavier podria quedar com la crònica d'un enviat de guerra devorat per la seva pròpia història.

Carles Marquès

**Edicions 3i4
convoca els
XXV Premis Octubre,
de literatura en
català:**

**Premi Joan Fuster
d'assaig**
Dotat amb
1.000.000 de
pessetes

**Premi Andròmina
de narrativa**
Dotat amb
2.000.000 de
pessetes

**Premi Vicent Andrés
Estellés de poesia**
Dotat amb 500.000
pessetes

Les obres aspirants a qualsevol d'aquests premis (inèdites i escrites en català) hauran de ser presentades per quintuplicat als locals d'Edicions 3i4 abans del dia 16 de setembre de 1996. El lliurament dels premis es farà en el tradicional sopar literari que enguany se celebrarà el dissabte dia 26 d'octubre.

**Premis
Octubre**

Demaneu tota la
informació a:

edicions **3i4** València

Pérez Bayer, 11
46002 València
tel. (96) 3516492
fax. (96) 3529872

Edicions 3i4 (1996) s'associa